

Friskolornas riksförbunds yttrande över betänkandet Bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87)

Förbundet har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande och vill framföra följande.

Förbundet yttrar sig över de delar som handlar om samordning av bestämmelserna i diskrimineringslagen och skollagen mot diskriminering och kränkande behandling. Övriga frågor lämnar förbundet inga synpunkter på.

Sammanfattning

Förbundet

- tillstyrker förslagen i betänkandet om att samordna tillsyn över bestämmelserna om diskriminering och annan kränkande behandling i skolan till Skolinspektionen
- tillstyrker förslagen i betänkandet om förändringar i skollagstiftningen för att samordna bestämmelserna om diskriminering och annan kränkande behandling, dock inte avseende diskrimineringsersättning,
- avstyrker förslaget om att diskrimineringsersättning ska gälla för både diskriminering och annan kränkande behandling. Förbundet anser att både diskrimineringsersättning och skadestånd för annan kränkande behandling ska beräknas utifrån dagens gällande bestämmelser och praxis.

17. Tillsyn över bestämmelserna om diskriminering i skolan – ett uppdrag för DO eller för Skolinspektionen?

Förbundet tillstyrker förslaget om att tillsynsansvaret för arbetet med åtgärder mot diskriminering i skollagsreglerad verksamhet ska läggas på Skolinspektionen. Till följd av det ska diskrimineringslagens regler som rör skollagsreglerad verksamhet flyttas till skollagen och samordnas med reglerna där om kränkande behandling.

Förbundet anser att det förenklar och förtydligar arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling i skolan och förenklar för skolhuvudmannen att ta sitt ansvar för åtgärder, då regleringen samlas i skollagen.

18. Utformningen av en samlad reglering i skollagen

Förbundet tillstyrker förslagen i de olika avsnitten när det gäller utformningen av lagtexten i skollagen fram till avsnitt 18.5.2

18.5.2 Diskrimineringsersättning och skadestånd

Förbundet avstyrker förslagen om att samordna skadestånd till barn och elever i en diskrimineringsersättning. Förbundet delar uppfattningen att för barnet/eleven är det av mindre betydelse om det utsatts för diskriminering (t.ex. tillmälen som bög, blatte) eller annan kränkande behandling (t.ex. hora, fetto). Kränkningen kan upplevas vara lika stor för barnet/eleven. Men diskrimineringsersättningen har dock EU-lagstiftning bakom sig med ett beräkningssätt som inte stämmer överens med svensk traditionell skadeståndslagstiftning. För diskrimineringsersättningen gäller att den förutom upprättelseersättning innehåller ett preventionspåslag som ska beräknas uppgå till samma belopp som upprättelseersättningen. Upprättelseersättningen ska vara högre än normala ideella skadestånd pga diskrimineringens särskilda ställning. Det skulle innebära att annan kränkande behandling enligt svensk skadeståndsmodell plötsligt får en helt annan nivå på skadeståndsersättningen, utan att ha samma stöd i EU-rätten. Det i sin tur kan ställas mot den ersättning som kan fastställas som ideell del av skadestånd i t.ex. brottmål, där våldsoffer tilldelas en förhållandevis låg ersättning trots omfattande kränkningar vid t.ex. våldtäkt eller andra grova våldsbrott. Även den del av skadeståndet som utgår som ideell ersättning vid inbrott och andra egendomsbrott är också mycket låg.

Det kan alltså inte vara rimligt att utan bättre stöd i lagstiftning och praxis förändra den del av skadeståndet som avser barn och elever vid kränkande behandling, hur skyddsvärda barn och elever än är. Det är lätt att känna sympati för förslagets utformning i betänkandet, särskilt när det gäller barn och ungdomar och att kränkningarna kan upplevas vara av samma omfattning. Det är dock inte skäl nog att frångå den skadeståndstradition som finns i all övrig lagstiftning. Diskriminering har alltså en alldeles särskild ställning i vår reglering och bör fortsätta ha det, liksom beräkningen av diskrimineringsersättningen. Annan skadeståndsreglering bör hanteras på sådant sätt som lag och praxis gett uttryck för och skadeståndet bör inte avvika från sådan beräkning.

18.5.4 Rättegången

Med hänvisning till vad som anförts ovan, avstyrker förbundet också förslaget om ändring av bestämmelserna för att föra talan om diskrimineringsersättning. Förbundet

anser att talan bör föras av Skolinspektionen genom Barn- och elevombudet, men dels rörande diskrimineringsersättning, dels rörande skadestånd.

För Friskolornas riksförbund

Ulla Hamilton

Vd, Friskolornas riksförbund

Gudrun Rendling

Förbundsjurist, Friskolornas riksförbund